

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A német nyelv.

Egy kisdéd, de úgy látszik igen konok csoport, élén Czigler Ármin dr. urral, ismételve és ma megint sürgeti a német nyelv visszahelyezését a fővárosi elemi iskolákba, a honnan néhány évvel ezelőtt sikerült kiharcolnunk ezt a szomorú diszciplinát. Két okát érvényesítik ennek az indítványnak, a mely az *Esti Ujság* szerint kedden kerülne a főváros közoktatásügyi bizottsága elé: első, hogy a fővárosnak oly annyi kinevezett tanítója van, hogy nem tudják eléggé foglalkoztatni. A másik, hogy a színmagyar Budapestet már nem kell a német nyelvtől féltetni.

A mi az elsőt illeti, ha több tanítója van a fővárosnak, mint a mennyit foglalkoztatni tud, az nem olyan baj, mint hogy kevesebb az iskolája, mint a mennyiben józanul el lehet a tanulóifjúságot helyezni. Okos dolog is lenne, valahogy fölhasználni a fölösleges tanító-erőt; de mikor a német nyelvet az elemi iskolából kiküszöbölték, nem azért tették, mintha a német nyelv tudását nem akarnák hasznos dolognak elismerni, hanem azért, mert az alapvető iskolákban nem szabad a gyermeket idegen nyelvek tanításával terhelni. Azoknak ellenkezőleg az a hivatásuk, hogy a gyermek a saját nyelvét — minden további művelődése fő eszközét — oly tökéletességgel sajátítsa el, a mely nélkül egyáltalán nincsen műveltség. Mert a műveltség első és alapföltétele az, hogy a saját nyelvét tökéletesen tudja az ember. Budapest nem annyira színmagyar, mint — egyelőre még inkább

Kö

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

372.65

Hely

Idő

1912

Személy

Szerző

Cím A német nyelv.

Forrás: Budapesti hírlap

Fp.

1912 XI/17

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Helyszám

— magyar színü város. Nyelve egy sokféle elem és idegenség által megrontott, néha szinte eltorzított nyelv. Ennek is tisztulni kell; tisztulni is fog az idővel, a mikor már a törzslakossága egyáltalán nem beszél más nyelvet, csak magyart, s a főváros nyelvhasználatát s nyelvbeli szó- és mondataalkotásait a magyar nyelv géniusza fogja intézni. Hogy mily rothasztó befolyást gyakorolna erre az üdvös processusra az, ha a magyar nyelvérzékét már az elemi tanulók zsenge elméjében támadnánk meg egy idegen, élő nyelv erőszakolásával, azt ki sem lehet mondani. Ehhez járul, hogy az előző évek tapasztalata — a mikor tudniillik még tanították a németet — megmutatta, hogy ez a tanítás semmi haszonnal nem járt, ellenben tömérdek kárt tett. Mert az elemi iskolában a gyermekek nem tanulták meg a német nyelvet, de megnehezítette a német a saját nyelvükben való tökéletesedésüket. Pedagógus kell e kérdés megoldásához, nem polgári szatócsész, a mely krajcárok szerint számít és azt hiszi, hogy az iskola vegyeskereskedés, melyben mindent lehet adni és venni, ha csak apró stanicliban is. Éppen ezek az ugynevezett gyakorlatiasan gondolkozók szokták azt hánytorgatni, hogy az élet számára kell az iskolában a gyermeket kitanítani, a latin nyelv pedig az életben hasznavehetetlen, a német nyelv tudása pedig hasznos. De a ki tovább lát az öt ujjánál, az tudja, hogy az élet számára nem az neveli a gyermeket, a ki mindenféle ugynevezett hasznos tudnivalóval és

ismerettel *betömi* az esztét, hanem az, a ki ok-szerű tanítással megnyitja, fogékonyságát nem tompítja, hanem élesíti; tudásvágyát nem kifárasztja, hanem serkenti s az életnek nem egy kifáradt, koravén, unott és blazirt agyvelőt ad, hanem egy életvidor, tudni vágyó, érdeklődő, élénk, vállalkozó, friss lelket, a mely további utján játszva szerzi meg, a mire a praktikus életben szüksége van: akár hasznos nyelv, akár hasznos tudnivaló legyen; míg a másik a tolongó életben azt is elfelejti, a mit az iskolában

szegény agyvelejébe beleerőszakolta. Remél-nünk kell, hogy a felsőbb hatóságok e felsőbbrendű szempontokból nézik a kérdést s megvédik fiatalságunkat a gyakorlatias dilettantizmus ilyen kísérletei ellen.

Fölhozhatná valaki, hogy ezek szerint mért sürgetjük nemzetiségi iskoláinkban a magyar nyelv tanítását, melyet ugyanezekből a pedagógiai okokból meg lehet ostromolni. Erre az a felelet, hogy a magyar nyelv államnyelvünk. Alapja és eszköze nemzeti művelődésünknek, a melyre minden magyar honpolgárnak szüksége van, hogy hazájában boldogulhasson. Viszont a magyar haza se mondhat le egy fiáról se, egy gyermekének a tehetségéről se és gondoskodnia kell arról, hogy lehetőleg mindenki megtanulhassa az ország nyelvét, hogy a mit az Isten tehetséget neki adott, azt érvényesíthesse, kivirágoztathassa és kamatoztathassa a maga és a nemzet hasznára.